

Mitigatie- en Compensatieplan Kreekrijk

Naleving Flora- en Faunawet

Definitief

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 11 februari 2013

Verantwoording

Titel : Mitigatie- en Compensatieplan Kreekrijk
Subtitel : Naleving Flora- en Faunawet
Projectnummer : 262005
Referentienummer :
Revisie : 2
Datum : 11 februari 2013

Auteur(s) : Ing. D. van der Veen
E-mail adres : david.vanderveen@grontmij.nl
Gecontroleerd door : dr. A.M. Mouissie
Paraaf gecontroleerd :
Goedgekeurd door : Ing. R. Krom
Paraaf goedgekeurd :
Contact : Grontmij Nederland B.V.
Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 850 26 57
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Het doel.....	4
1.3	Het plangebied	4
1.3.1	De Omzoom	6
1.4	Voorgenomen activiteiten	7
2	Kreekrijk	8
2.1	Beschermde soorten Kreekrijk.....	8
2.2	Effectenanalyse	9
2.3	Mitigerende maatregelen	13
2.3.1	Algemene soorten	14
2.3.2	Zwaar beschermde soorten	14
2.4	Compenserende maatregelen	17
3	Conclusies en Aanbevelingen.....	19
3.1	Conclusies Kreekrijk	19
3.2	Aanbevelingen	20
4	Literatuurlijst.....	21

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De woonwijk Saendelft in Assendelft zal worden uitgebreid met woonwijk Kreekrijk. De initiatiefnemer in dit project is Ontwikkelings Combinatie Kreekrijk (OCK). Kreekrijk sluit aan op Saendelft- West, hier komen maximaal 920 nieuwe woningen bij.

De nieuwe ontwikkelingen dienen te worden vastgelegd in een nieuw bestemmingsplan. Dit Mitigatie- en Compensatieplan is opgesteld ten behoeve van de ontheffing van de Flora- en faunawet. Om het bestemmingsplan vast te kunnen stellen is het namelijk van belang dat de ontwikkeling niet in strijd, is met wet- en regelgeving.

1.2 Het doel

Binnen het plangebied van Kreekrijk komen diverse (zwaar) beschermde flora- en faunasoorten voor. Om de voorgenomen plannen mogelijk te maken is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. In dit Mitigatie- en Compensatieplan worden mitigerende en compenserende maatregelen aangedragen welke negatieve effecten op de beschermde soorten moeten voorkomen dan wel verkleinen. Dit Mitigatie- en Compensatieplan is de basis voor de ontheffingaanvraag van Flora- en faunawet.

1.3 Het plangebied

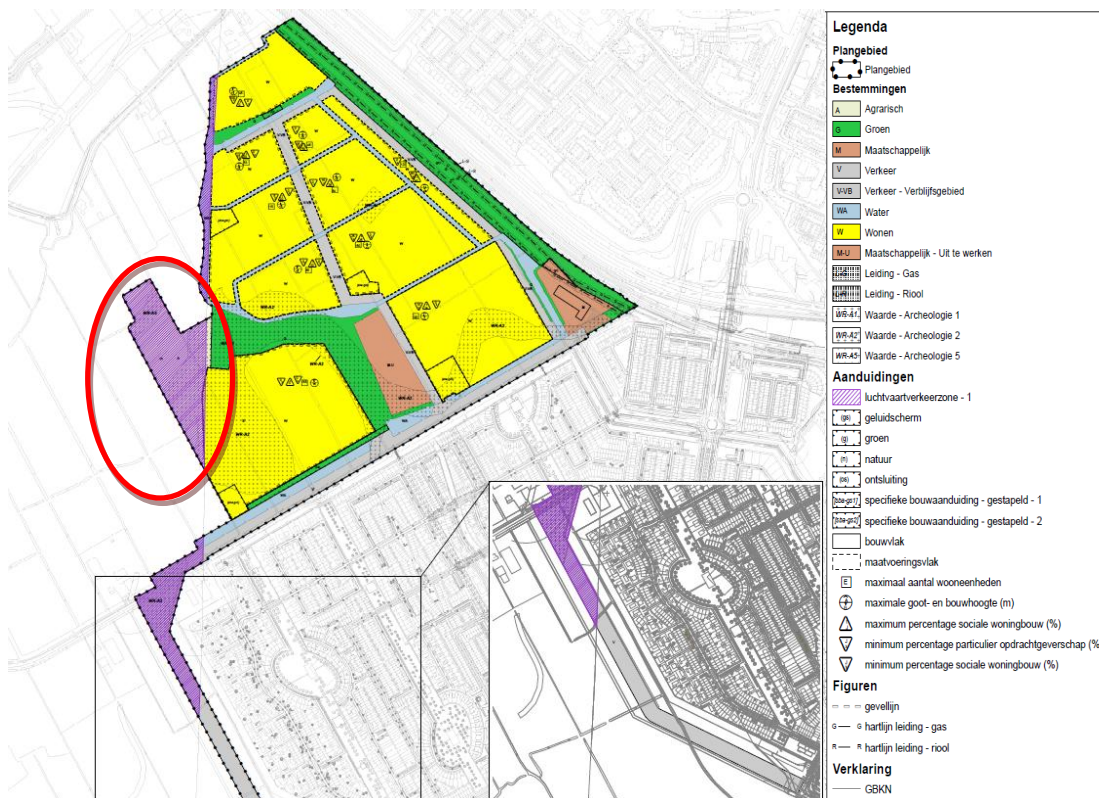
Kreekrijk bevindt zich ten westen van de spoorlijn en de N203/ N8, ten zuiden van Bus en Dam en ten noorden van Saendelft- West, zie figuur 1 t/m 3. Het gebied beslaat circa 50 ha. In de huidige situatie bestaat het terrein uit veenweidegebied en is deels bouwrijp gemaakt voor de nieuwe school (zuidoost hoek, zie figuur 3). De begrenzing aan de westkant van Kreekrijk is hoofdzakelijk bepaald door de geluidscontouren van Schiphol.

Figuur 1: Ligging plangebied Kreekrijk (rood)

Figuur 2: Foto's plangebied Kreekrijk

Figuur 3: Ontwerp bestemmingsplan

De voorgenomen locatie van een compensatiegebied voor de rugstreeppad en noordse woelmuis (zoals opgenomen in paragraaf 3.4), vindt plaats binnen de gronden met de bestemming 'agrarisch' (zie rode cirkel).

1.3.1 De Omzoom

De Omzoom maakt geen onderdeel uit van dit Mitigatie- en Compensatieplan. De ontwikkelingen binnen de Omzoom zijn echter wel gerelateerd aan Kreekrijk, om deze reden wordt een korte beschrijving van de Omzoom gegeven. De Omzoom was een beoogd nieuw recreatiegebied in Assendelft-Noord, zie figuur 4. De Omzoom had een oppervlakte van circa 150 ha gelegen tussen de Kil, de Communicatieweg, Nauernasche vaart en Saendelft. Doordat de Ontwikkelingen van de Omzoom "on hold" zijn gezet heeft de gemeente Zaanstad nu ingezet op de realisatie van sport- en recreatie voorzieningen in een gedeelte van De Omzoom. In dit gebied worden naast genoemde voorzieningen ook waterberging en de watercompensatie vanuit Saendelft gerealiseerd. Het graven van extra water is dus tweeledig:

- Autonome wateropgave vanuit het WB21;
- Watercompensatie van toekomstige bebouwing en verhardingen.

De watercompensatie van de nieuwe bebouwing en verhardingen binnen Kreekrijk worden binnen de wijk zelf gecompenseerd. Indien compensatie vanuit de Flora- en faunawet gewenst is, kan eventueel aansluiting worden gevonden bij deze wateropgave, hier wordt in hoofdstuk 5 verder op in gegaan.

Figuur 4: Ligging Omzoom

1.4 Voorgenomen activiteiten

De woonwijk Kreekrijk krijgt een andere inrichting dan Saendelft. In het ontwerp van Kreekrijk worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Maximaal 920 woningen, voornamelijk laagbouw, het plangebied heeft een oppervlakte van circa 50 ha, hiervan wordt circa 50% bebouwd;
- Kreekrijk is zelfvoorzienend dit wil zeggen dat de waterberging/ compensatie binnen de wijk zelf wordt gerealiseerd;
- Er komt een multifunctionele accommodatie (MFA) met circa 20 lokalen met uitbreidingsmogelijkheden voor de toekomst;
- De MFA wordt mogelijk gecombineerd met naschoolse opvang, peuterspeelzalen en 2 gymzalen;
- In de wijk worden 8 á 10 speelplekken en één jongerenplek gerealiseerd.
- Parallel aan de spoorlijn loopt een persleiding van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Binnen 10 meter aan beide zijde van deze leiding mag niet worden vergraven. Om deze reden is ervoor gekozen om hier een brede groenstrook te realiseren en om de sloot welke parallel loopt aan de spoorlijn, te handhaven.

2 Kreekrijk

2.1 Beschermde soorten Kreekrijk

In 2007/2008 zijn door Van der Goes en Groot diverse veldinventarisaties uitgevoerd binnen het terrein van Kreekrijk. Binnen het plangebied is geïnterviewd op het voorkomen van beschermde planten, vissen, amfibieën, vleermuizen, kleine zoogdieren en broedvogels. De resultaten van de onderzoeken worden in dit hoofdstuk beschreven.

In tabel 1 zijn alle waarnemingen van beschermde soorten van Kreekrijk opgesomd, daarbij is tevens weergegeven welke beschermde status deze soorten hebben onder de Flora- en faunawet (FF-Wet) en de Habitatrichtlijn (HR). Deze waarnemingen zijn tijdens inventarisaties uit 2008 door Van der Goes en Groot¹ gedaan.

Tabel 1: Voorkomen beschermde soorten Kreekrijk

Soortgroep	Soort	FFW	HR
Planten	zwanebloem	Tabel 1	
Vissen	bittervoorn	Tabel 3	Bijlage II
	kroeskarper	-	
Amfibieën	kleine watersalamander	Tabel 1	
	rugstreeppad	Tabel 3	Bijlage IV
	bastaardkikker	Tabel 1	Bijlage V
	meerkikker	Tabel 1	Bijlage V
Vogels	patrijs	Vogels (min of meer gelijk aan tabel 3)	
	bontbekplevier	Vogels (min of meer gelijk aan tabel 3)	
	grutto	Vogels (min of meer gelijk aan tabel 3)	
	tureluur	Vogels (min of meer gelijk aan tabel 3)	
	koekoek	Vogels (min of meer gelijk aan tabel 3)	
	gele kwikstaart	Vogels (min of meer gelijk aan tabel 3)	
	huismus	Vogels (min of meer gelijk aan tabel 3)	
	ringmus	Vogels (min of meer gelijk aan tabel 3)	
	kneu	Vogels (min of meer gelijk aan tabel 3)	
Zoogdieren	huisspistmuis	Tabel 1	
	mol	Tabel 1	
	ruige dwergvleermuis	Tabel 3	Bijlage IV
	gewone dwergvleermuis	Tabel 3	Bijlage IV
	rosse vleermuis	Tabel 3	Bijlage IV
	laatvlieger	Tabel 3	Bijlage IV
	haas	Tabel 1	
	veldmuis	Tabel 1	
	noordse woelmuis	Tabel 3	Bijlage II en IV
	dwergmuis	Tabel 1	
	bosmuis	Tabel 1	

Voor de beschermde soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkelingen een algehele vrijstelling. Voor deze soorten blijft de zorgplicht te allen tijde

¹ Van der Goes en Groot, 2008. Kreekrijk te Assendelft; Inventarisatie beschermde flora en fauna 2007-2008. D. Sluis en M. van Straaten. i.o.v. Gemeente Zaanstad

van toepassing. Deze zorgplicht houdt in dat geen onnodige schade aan deze algemene soorten wordt toegebracht.

Voor de zwaarder beschermde Flora- faunawet tabel 2 en 3 soorten (zie dikgedrukte soorten in bovenstaande tabel) dient voor de voorgenomen plannen en werkzaamheden een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Als gevolg van een uitspraak van de Raad van State kan voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrictlijn (tabel 3 Flora- en faunawet) alleen nog ontheffing worden verkregen voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrictlijn. Hierdoor kan geen ontheffing meer worden aangevraagd op basis van belang j: 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'. Dit belang staat namelijk niet in de Habitatrictlijn. Ontheffingsaanvraag voor Bijlage IV-soorten uit tabel 3 flora- en faunawet kan alleen onder het belang:

- Bescherming van flora- en fauna (b);
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d);
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e).

Een ontheffingsaanvraag voor de soorten uit tabel 3 Flora- en faunawet wordt aan drie criteria getoetst:

1. Er is geen alternatief;
2. Er is sprake van een dwingende reden van groot openbaar belang;
3. De plannen doen geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van deze soorten.

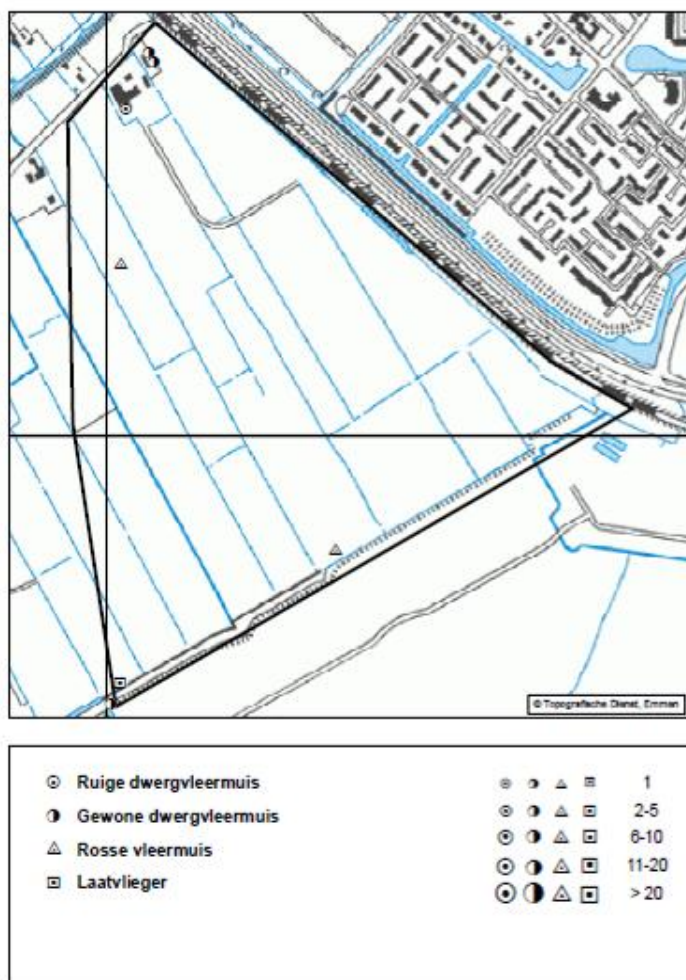
Deze criteria staan naast elkaar en niet na elkaar. In van de ontheffingsaanvraag is een onderbouwing van criterium 1 en 2 op te stellen. In deze rapportage wordt slechts het derde criterium onderbouwd. De mitigerende en compenserende maatregelen welke in dit rapport worden benoemd, waarborgen de gunstige staat van instandhouding van de desbetreffende soorten.

2.2 Effectenanalyse

Van de zwaarder beschermde soorten van de flora- en faunawet (tabel 2 en 3) wordt in deze paragraaf per soortgroep een beschrijving gegeven van het voorkomen, het leefgebied en de mogelijke effecten op de aangetroffen soorten. Daarnaast is tevens per soort aangegeven of ten behoeve van de voorgenomen plannen gemitigeerd en/of gecompenseerd moet worden.

Tabel 2: Vleermuizen

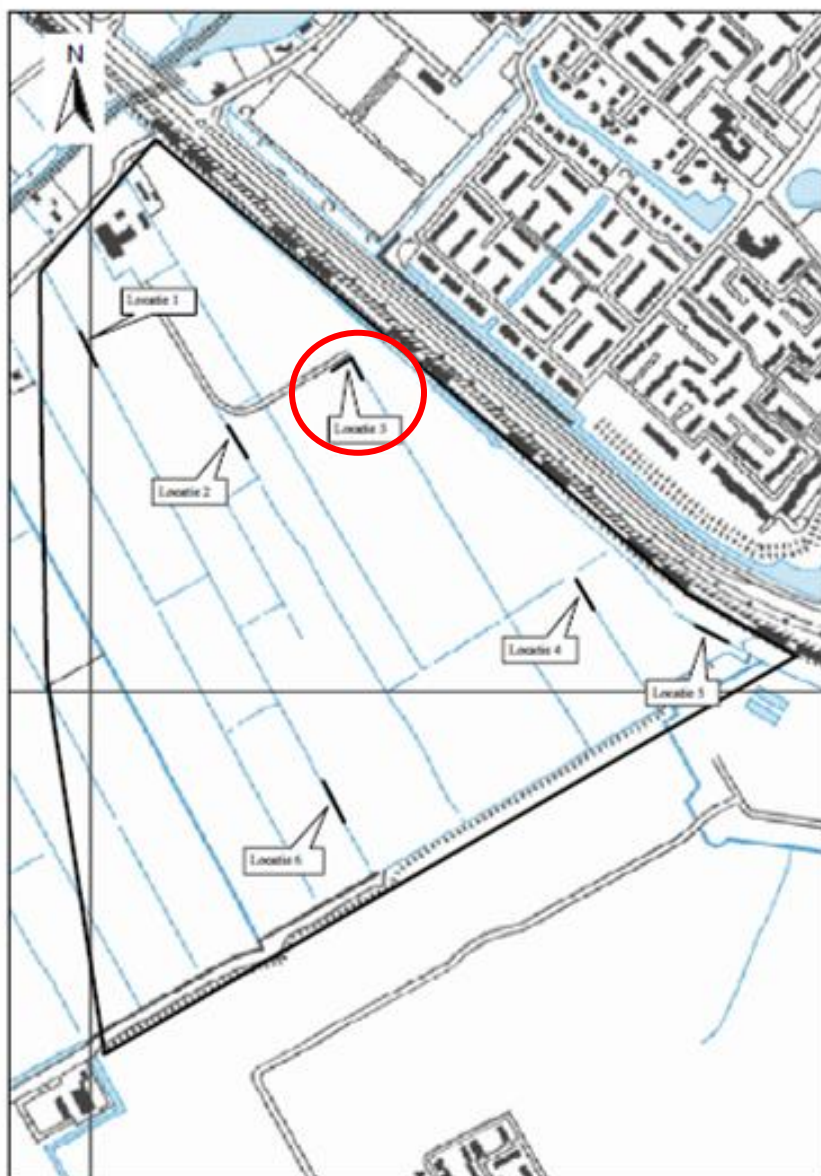
Beschermde soorten	ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger
Leefgebied	Een leefgebied van een vleermuis bestaat uit een netwerk van meerdere verblijfplaatsen, vliegroutes, migratieroutes en foerageergebied. Kreekrijk biedt slechts foerageergebied en vliegroutes. Vleermuizen oriënteren tijdens het vliegen op lijnelementen zoals watergangen en een boomlaan.
Voorkomen binnen Kreekrijk	Hoofdzakelijk langs de randen, zie figuur 5.
Effecten tijdens werkzaamheden	Verstoring door verlichting in de schemer en/of avond.
Effecten tijdens gebruiksfase	Het gebied raakt voor de ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis (deels) ongeschikt als foerageergebied. Voor de gewone dwergvleermuis en laatvlieger wordt het gebied mogelijk meer geschikt met betrekking tot potentiële vaste verblijfplaatsen in bebouwing en groen (zie fig. 3)
Mitigatie noodzakelijk?	Ja
Compensatie noodzakelijk?	Nee

Figuur 5: Verspreiding vleermuizen binnen Kreekrijk

Tabel 3: Noordse woelmuis

Beschermde soorten	noordse woelmuis
Leefgebied	In Noord-Holland Midden is de noordse woelmuis in de huidige verspreiding sterk gebonden aan de grote aanengesloten veenweidegebieden met een netwerk van drassige oevers, verlande sloten, kruidenrijke graslanden en grotere en kleinere graslanden. Gedurende de wintermaanden zoeken de muizen de drogere delen in een leefgebied op. De muizen leggen tientallen (tot 1.500) meters af tussen zomer- en winterleefgebied. (homerange van mannetjes zijn circa 50 bij 50 meter en die van vrouwtjes circa 20 bij 20 meter bron: M. La Haye en J.M. Drees, 2004). De staat van instandhouding van de noordse woelmuis is in Nederland zeer ongunstig.
Voorkomen binnen Kreekrijk	In het plangebied is één noordse woelmuis aangetroffen (zie figuur 6 rode cirkel), waarschijnlijk maakt deze deel uit van een grotere populatie uit de omgeving (bijvoorbeeld het Natura 2000-gebied Polder Westzaan, wat o.a. moeras en meren bevat).
Effecten tijdens werkzaamheden	Vergraven van het terrein, waardoor het leefgebied wordt vernietigd.
Effecten tijdens gebruiksfase	Leefgebied raakt ongeschikt
Mitigatie noodzakelijk?	Ja, tijdens de werkzaamheden
Compensatie noodzakelijk?	Ja

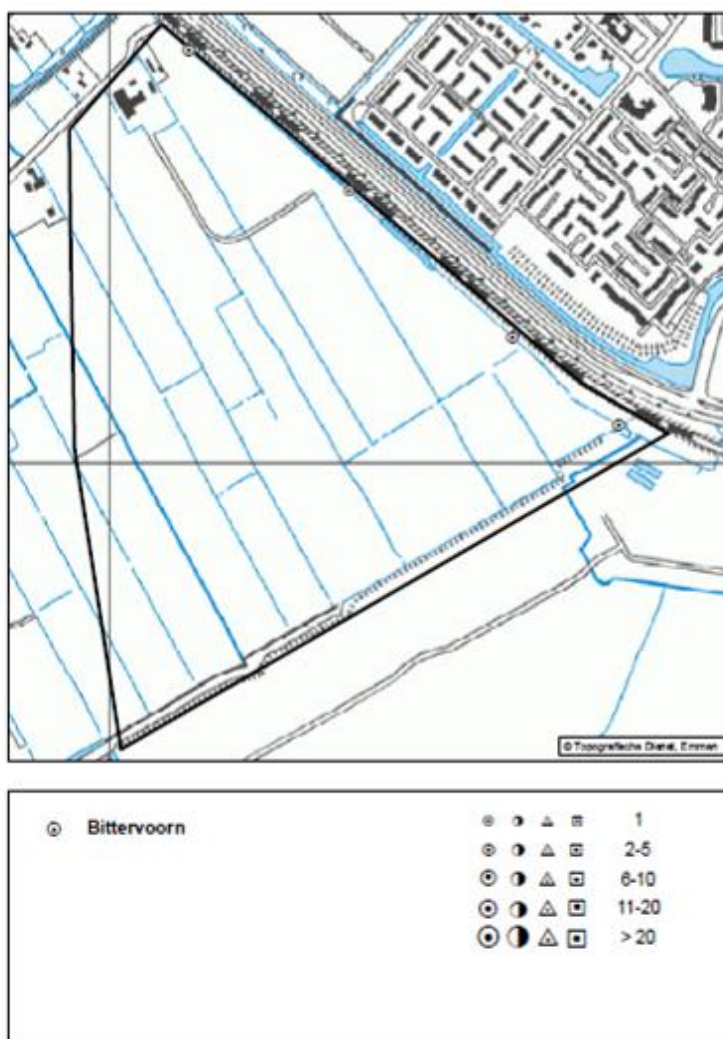
Figuur 6: Verspreiding voorkomen noordse woelmuis (rode cirkel)

Tabel 4: Vogels

Beschermde soorten	kuifeend, krakeend, patrijs, scholekster, kievit, grutto, tureluur, wilde eend, waterhoen, meerkoet, bontbekplevier, houtduif, gele kwikstaart, winterkoning, heggemus, merel, bosrietzanger, kleine karekiet, grasmus, koolmees, kauw, spreeuw, huismus, ringmus, groenling, putter en knue
Leefgebied	Het veenweidegebied biedt voor de weidevogels geschikt broed- en foerageergebied.
Voorkomen binnen Kreekrijk	Verspreiding over het gehele plangebied
Effecten tijdens werkzaamheden	Verstoring van licht, geluid en trillingen
Effecten tijdens gebruiksfase	Het leefgebied raakt ongeschikt
Mitigatie noodzakelijk?	Ja, tijdens de werkzaamheden
Compensatie noodzakelijk?	Nee

Tabel 5: Vissen

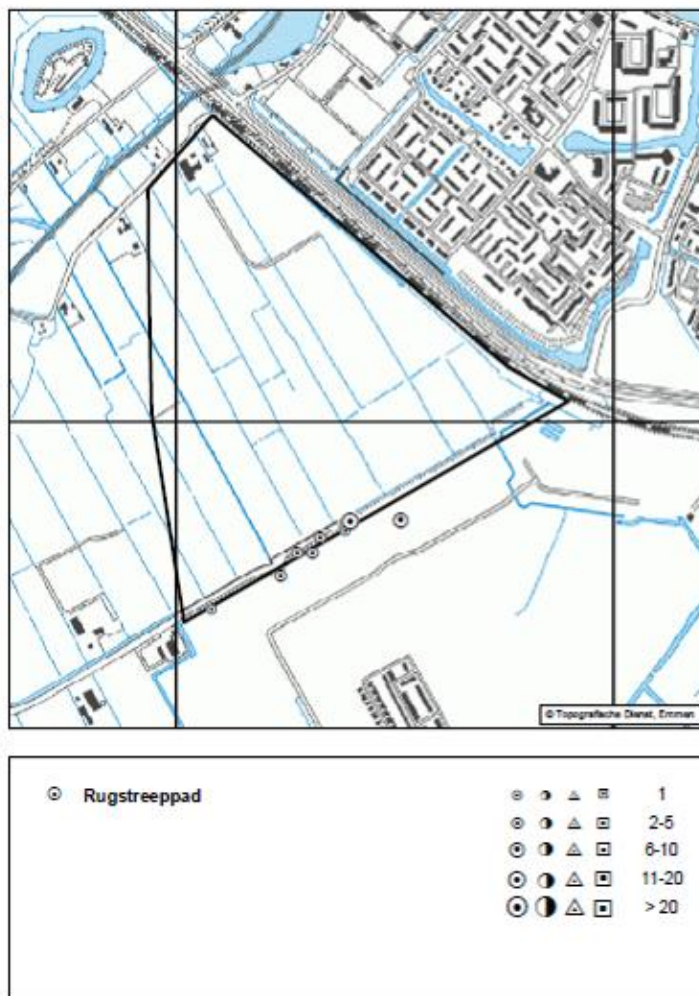
Beschermde soorten	bittervoorn
Leefgebied	Het leefgebied van de bittervoorn bestaat uit (onderwater) vegetatierijke wateren met een goed doorzicht. Daarnaast is de bittervoorn gebonden aan het voorkomen van de zoetwatermossel. Deze leven in symbiose, voor een succesvolle voortplanting van de bittervoorn is de aanwezigheid van een zoetwatermossel noodzakelijk.
Voorkomen binnen Kreekrijk	Watergang langs spoorlijn, zie figuur 7
Effecten tijdens werkzaamheden	Watergang blijft gehandhaafd, dus geen effect
Effecten tijdens gebruiksfase	Watergang blijft gehandhaafd, dus geen effect
Mitigatie noodzakelijk?	Nee
Compensatie noodzakelijk?	Nee

Figuur 7: Verspreiding bittervoorn binnen Kreekrijk

Tabel 6: Amfibieën

Beschermde soorten	rugstreeppad
Leefgebied	Het leefgebied van de rugstreeppad bestaat o.a. uit zandige terreinen met pionierbegroeiing en ondiepe geïsoleerd water.
Voorkomen binnen Kreekrijk	Zuidoost grens Kreekrijk, zie figuur 8
Effecten tijdens werkzaamheden	Tijdens het vergraven van het terrein kunnen rugstreep-padden verstoord/ beschadigd worden.
Effecten tijdens gebruiksfase	Leefgebied raakt ongeschikt
Mitigatie noodzakelijk?	Ja, tijdens de werkzaamheden
Compensatie noodzakelijk?	Ja

Figuur 8: Verspreiding rugstreeppad binnen Kreekrijk

2.3 Mitigerende maatregelen

Om de negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden te verzachten of mogelijk zelfs te voorkomen kunnen mitigerende maatregelen worden genomen. Mitigerende maatregelen zijn aanpassingen aan het bestaande plan welke negatieve effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk voorkomen of beperken. Mitigerende maatregelen kunnen zowel tijdens de werkzaamheden als in de gebruiksfase worden genomen. Wanneer door mitigerende maatregelen negatieve effecten worden weggenomen is geen compensatie noodzakelijk. In dit hoofdstuk worden per soortgroep mitigerende maatregelen aangedragen.

2.3.1 Algemene soorten

Vanuit de zorgplicht dient op zo'n manier te werk te worden gegaan, dat geen onnodige schade optreedt. Dit geldt zowel voor algemene soorten als voor zwaar beschermde soorten.

Tijdens de werkzaamheden dient te allen tijde de zogenaamde zorgplicht nageleefd te worden. "Deze zorgplicht houdt in dat menselijk handelen geen nadelige gevolgen voor flora en fauna mag hebben. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet. In het geval van beschermde planten of dieren geldt de zorgplicht ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht voor dieren betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, met zo min mogelijk lijden gepaard gaat" (bron, Ministerie LNV, 2008).

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde vogelsoorten aangetroffen, dit betekent dat met betrekking tot de vogels slechts rekening moet worden gehouden tijdens het broedseizoen (circa 15 maart- 15 juli). Broedvogels mogen door de werkzaamheden niet worden verstoord, tot het moment dat het nest zelfstandig is verlaten. Dit geldt voor alle vogelsoorten die binnen het plangebied zijn aangetroffen.

Onder verstorende werkzaamheden wordt o.a. het volgende verstaan:

- Kappen van houtopslag;
- Verwijderen van vegetatie;
- Vergraven weteringen, sloten en bermsloten;
- Vergraven van maaiveld.

Om het broeden van vogels tijdens de bouwfase te voorkomen wordt aanbevolen om voorafgaand aan de graafwerkzaamheden de vegetatielaag te verwijderen. Het gebied raakt op deze manier ongeschikt als broedgebied. Wanneer echter ondanks deze maatregel toch vogels gaan broeden mogen deze, binnen een straal van 25 meter, niet verstoord worden totdat de jongen het nest zelfstandig hebben verlaten.

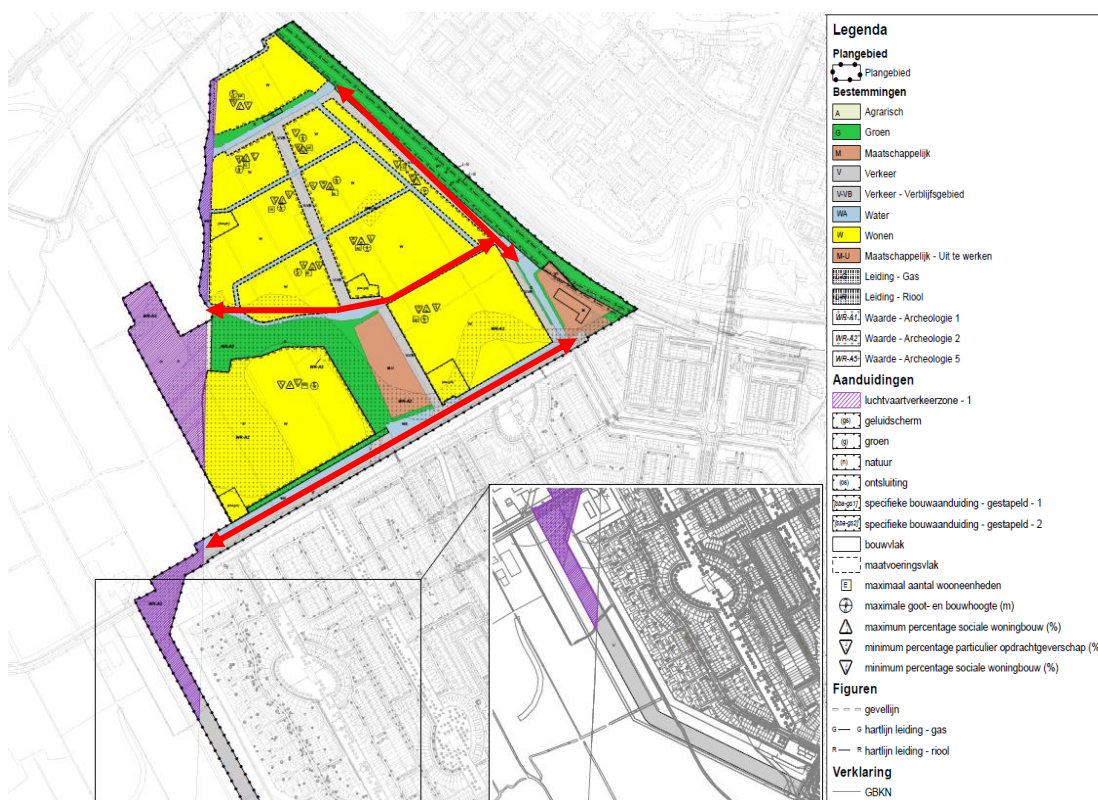
2.3.2 Zwaar beschermde soorten

Vleermuizen

Om verstoring van vleermuizen tijdens de werkzaamheden te voorkomen, dienen de werkzaamheden slechts overdag te worden uitgevoerd. Daarnaast is het van belang dat het terrein 's avonds/ 's nachts niet extra wordt verlicht met bouwlampen.

Binnen Kreekrijk zijn vleermuizen slechts foeragerend waargenomen en zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Door de voorgenomen plannen raakt Kreekrijk ongeschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het foerageergebied is een belangrijk onderdeel van het leefgebied van vleermuizen. Om ervoor te zorgen dat vleermuizen in de toekomstige situatie nog steeds kunnen foerageren binnen Kreekrijk dienen langs de brede watergangen natuurvriendelijke oevers te worden aangelegd. De natuurvriendelijke oevers bieden geschikt foerageergebied voor diverse vleermuizen. Daarnaast kunnen de soorten tijdens het vliegen zich oriënteren op de lijnelementen (watergangen). In figuur 9 zijn brede watergangen aangegeven welke als foerageergebied kunnen dienen (rode pijlen). Watergangen midden in de woonwijk en de groenzone via de school zijn naar verwachting minder geschikt voor soorten als de rosse vleermuis en laatvlieger, dit is afhankelijk van het toepassen van beschoeiing en verlichting.

De natuurvriendelijke oevers bieden tevens geschikt leefgebied voor de bittervoorn. De geleidelijke overgang van land naar water bevordert de ontwikkeling van de watervegetatie.

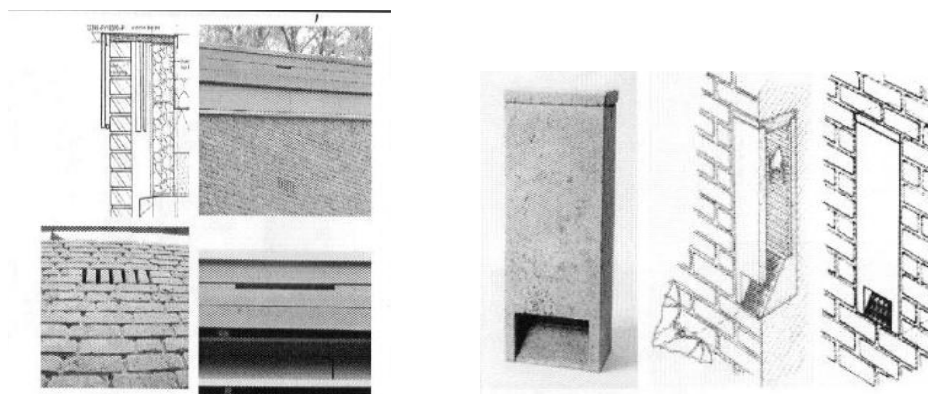

Figuur 9: Ontwerp Kreekrijk.

De nieuwe woonwijk Kreekrijk zal op de omgeving veel licht uitstralen. Door verstrooiing van het licht van de nieuwe woningbouw kan echter de omliggende omgeving minder geschikt raken als foerageergebied en/ of vliegroutes. Om deze reden dient voor de nieuwe woningbouw binnen Kreekrijk een lichtplan te worden opgesteld. In het lichtplan wordt onder andere beschreven op welke manier de verlichting het beste gepositioneerd kan worden (gezien vanuit de vleermuis).

Vleermuisverblijf

De multifunctionele accommodatie binnen Kreekrijk wordt zo ontworpen dat vleermuizen hier kunnen foerageren en een verblijfplaats kunnen vinden. De laatvlieger en gewone dwergvleermuis zijn gebouwbewonende vleermuizen. De ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis verblijven hoofdzakelijk in bomen, maar worden soms ook aangetroffen in bebouwing. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven overdag op beschutte, donkere, warme en voor predatoren moeilijk toegankelijke plekken. Vleermuizen kunnen verblijven in de spouw indien er stootvoegen van circa 1,2 cm aanwezig zijn. Daarnaast verblijven vleermuizen ook regelmatig onder daklijsten. Er kan in de spouw van het nieuwe schoolgebouw ook een vleermuiskast worden ingemetseld, in figuur 10 zijn enkele voorbeelden van dergelijke kasten weergegeven.

Figuur 10: voorbeeld van vleermuiskasten in de spouwmuur.

Rugstreeppad

Afschermen plangebied met paddenscherm

Het afschermen van het plangebied om kolonisatie te voorkomen gebeurt door het aanbrengen van zogenaamde paddenschermen. Het gehele werkterrein dient afgeschermd te worden met de paddenschermen. De bouw wordt waarschijnlijk in verschillende fases uitgevoerd, de afscherming van het gebied kan dan ook in deze verschillende fases plaatsvinden. Er kan echter ook voor worden gekozen om het gehele terrein van Kreekrijk in één keer af te schermen.

Bij het afschermen van het plangebied moet er rekening worden gehouden met de (actieve) periode van 15 april-15 september. De rugstreeppad is namelijk van oktober- maart in winter- rust, in deze periode is het niet mogelijk om de rugstreeppad weg te vangen. Indien de planning is om in het winterseizoen het plangebied bouwrijp te maken, dient vóór september het gebied afgeschermd te worden en rugstreeppadden binnen de afrastering weg te vangen (vóór 15 september). Vervolgens gaan de rugstreeppadden (buiten het plangebied) in winterrust en kunnen de werkzaamheden worden gestart.

Als paddenscherm kan folie (landbouwplastic) worden gebruikt, zie figuur 11. De folie moet worden gestut en dient strak gespannen te worden. Hiermee wordt voorkomen dat padden omhoog kunnen klimmen. Daarnaast moet het voldoende sterk zijn om kans op scheuren te voorkomen. De hoogte van het scherm moet minimaal 40 cm bedragen, waarbij folie ca. 10 cm wordt ingegraven. Dit ingraven kan het meest eenvoudig gebeuren door het vooraf graven van een sleuf. Zoals reeds gemeld kan folie eventueel aan bestaand raster bevestigd worden, voor zover aanwezig. Bij verharde oppervlakken is ingraven onmogelijk. Er moet dan gezorgd worden dat het scherm zó aansluit op de verharding, dat de padden niet tussen scherm en bekleding kunnen doorkruipen. Voor een ontwerpsschets zie Handreiking maatregelen voor de fauna langs weg en water, RWS-DWW, 1995.

Figuur 11: Voorbeeld van een paddenscherm.

Wegvangen rugstreeppadden

Na het plaatsen van de paddenschermen en voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het terrein door een ter zake kundige gecontroleerd op aanwezige rugstreeppadden en andere beschermde soorten. Wanneer dieren worden aangetroffen, worden deze gevangen en verplaatst naar een geschikte locatie buiten het plangebied. Gevangen dieren worden uitgezet in de compensatiepoel (zie hst. 2.4). De locatie voor de compensatiepoel is nog niet vastgesteld. Wanneer de afrastering wordt verplaatst, wordt het terrein nogmaals door een ter zake kundige gecontroleerd op aanwezigheid van rugstreeppadden.

Gebruik paddenscherm tijdens werkzaamheden

Gedurende de werkzaamheden is het van belang de afscherming van het terrein in stand te houden, zodat kolonisatie alsnog wordt voorkomen. Een aandachtspunt is hierbij de toegang(en) voor bouwverkeer. Overdag kunnen toegangen open blijven aangezien migratie van padden overdag nauwelijks plaatsvindt. 's Avonds dienen toegangen te worden afgesloten. In de maanden december tot februari, wanneer de dieren in winterrust zijn, is afsluiting minder relevant. Mitigatie in de gebruiksfase is niet mogelijk. Om deze reden moet gecompenseerd worden.

Noordse woelmuis

Voorafgaand aan de werkzaamheden dient de vegetatie in het gebied kort gemaaid en afgevoerd te worden. Dit dient buiten de paartijd/ voortplantingsperiode plaats te vinden, in de periode oktober- februari. Hierdoor zal het terrein ongeschikt raken voor de noordse woelmuis. Het is echter wel van belang dat het terrein ook ongeschikt blijft, dit betekent dat eventueel nogmaals gemaaid moet worden. Bij het maaien van het terrein wordt van binnen naar buiten toegewerkt. Het terrein waar geen werkzaamheden plaatsvinden, worden tijdens het maaien ongemoeid gelaten. Mitigatie in gebruiksfase is niet mogelijk om deze reden moet gecompenseerd worden.

Vissen

De watergang waar de bittervoorn is aangetroffen blijft gehandhaafd, in dit kader treden dan ook geen negatieve effecten op voor de bittervoorn. Wanneer een watergang niet (deels) wordt gedempt, maar wordt verbreed of versmald kunnen vissen ook worden verstoord. Om verstoring en schade aan de vissen zoveel mogelijk te voorkomen dient daarom eenzijdig te werk worden gegaan. Hierbij krijgen vissen de mogelijkheid om te vluchten en worden ze niet in een hoek gedreven. De bittervoorn is aangetroffen in de spoorsloot. De spoorsloot is onderdeel van een klein peilvlak dat in verbinding staat met een deel van Krommenie en het hoogwaterpeil van het dorpslint Assendelft. De spoorsloot wordt niet gedempt en blijft in de huidige vorm gehandhaafd. De voorgenomen werkzaamheden hebben om deze reden naar verwachting geen negatieve effecten op de bittervoorn.

2.4 Compenserende maatregelen

Indien de mitigerende maatregelen niet voldoende zijn om negatieve effecten op zwaar beschermde soorten te voorkomen dienen deze effecten gecompenseerd te worden. In dit hoofdstuk wordt per soortgroep met restschade compenserende maatregelen aangedragen welke in het ontwerp meegenomen moeten worden. Deze compensatie hoeft niet altijd binnen het plangebied zelf te worden gerealiseerd. Wel is van belang dat compensatie vóór de negatieve effecten plaatsvinden, wordt gerealiseerd. Alle compenserende maatregelen welke in deze paragraaf worden beschreven zijn reeds afgestemd met gemeente Zaanstad (mevrouw I. de Vries en de heer A. Beijers).

Rugstreeppad

Ter compensatie van het vernietigen van het leefgebied van de rugstreeppad binnen Kreekrijk kunnen zogenaamde paddenpoelen worden aangelegd. Deze paddenpoel dient voorafgaand aan de bouwwerkzaamheden te worden gerealiseerd. Het is binnen Kreekrijk niet mogelijk om een paddenpoel te realiseren. Dit heeft te maken met archeologische waarden binnen Kreekrijk. Om deze reden dient de paddenpoel in het compensatiegebied (2,8 ha) aangelegd te worden. Deze compensatie vindt plaats binnen de gronden met de bestemming 'agrarisch' met de aanduiding 'natuur' in het plangebied van het bestemmingsplan (zie figuur 3). Voorgesteld wordt om een poel met een oppervlakte van circa 200 m² aan te leggen. Wanneer de poel kleiner wordt aangelegd neemt de onderhoudsfrequentie sterk toe. Het risico hierbij is dat binnen 3 jaar zo'n poel verland en geen functie meer biedt voor amfibieën.

Inrichtingseisen (padden)poel

Het leefgebied van de rugstreeppad is (droog) zandig terrein met pionierbegroeiing. Het voortplantingsbiotoop bestaat uit een ondiepe, nauwelijks begroeide (tijdelijke) wateren. Deze wateren warmen snel op zodat de larven zich snel kunnen ontwikkelen.

Voor het aanleggen van de poel dient rekening te worden gehouden met de volgende inrichtingseisen:

- Stilstaand water (hoeft niet permanent water te bevatten);
- Ondiepe delen, maximale diepte van de poel 60 á 70 cm;
- Zeer geleidelijk aflopende oevers, bij voorkeur 1:10 (minimaal 1:4);
- Minstens 1 zandige oever, met voorkeur een zuidelijke expositie;
- Oppervlakte: zo groot mogelijk met een minimale doorsnede van 10 m;

- Geïsoleerd systeem zonder vissen;
- Geen bedekking van het wateroppervlak door drijvende vegetatie;
- Zo min mogelijk ondergedoken vegetatie;
- Beschaduwning van overhangende vegetatie voorkomen.

Noordse woelmuis

Door het realiseren van de nieuwe woningbouw gaat leefgebied van de noordse woelmuis verloren. De staat van instandhouding van de noordse woelmuis is ongunstig, dit betekent dat negatieve effecten niet zijn toegestaan. Door voorafgaand aan de werkzaamheden nieuw (optimaal) leefgebied aan te leggen en het bouwterrein ongeschikt (maaïen) te maken, kunnen negatieve effecten worden voorkomen.

In het ontwerp bestemmingsplan zijn gronden aangewezen die bestemd zijn voor natuurontwikkeling ten behoeve van compensatie van de rugstreeppad en noordse woelmuis. Deze compensatie vindt plaats binnen de gronden met de bestemming 'agrarisch' met de aanduiding 'natuur' in het plangebied van het bestemmingsplan (zie figuur 3). De noordse woelmuis is een kenmerkende soort voor vochtige tot uitgesproken natte vegetaties in laagveen en kleigebieden. De aanleg van een paddenpoel (zie paragraaf. 2.4 rugstreeppad) draagt bij aan vernatting van het leefgebied en sluit daarmee aan binnen het compensatiegebied voor de rugstreeppad. Op basis van het compensatie- en mitigatieplan wordt ontheffing gevraagd voor de rugstreeppad en de noordse woelmuis. Voorafgaand aan de ontheffingaanvraag is een ontwerp gemaakt voor de inrichting van deze natuurcompensatie (ter beoordeling). Daarnaast geldt dat compensatie van het leefgebied vóór de start van de werkzaamheden gerealiseerd moet zijn.

Om het compensatiegebied te laten functioneren als leefgebied voor de noordse woelmuis, gelden een aantal inrichtingvoorwaarden. Zo dient een nat gebied met veel rietruigte te worden gerealiseerd. Om concurrentie met aardmuis en veldmuis te voorkomen, heeft het de voorkeur om te kiezen voor een eilandjesstructuur. De noordse woelmuis is in tegenstelling tot zijn concurrenten een goede zwemmer, een eiland zal dan ook alleen gekoloniseerd worden door een noordse woelmuis. Hoe groter een leefgebied, des te groter de kans op geschikt habitat.

Daarbij dient de aanbeveling om naast het realiseren van een compensatiegebied, de zone langs het spoor te ontwikkelen tot een natuurvriendelijke oever met een flauw talud. Dit wordt ook aanbevolen voor de zone tussen Saendelft en het toekomstige Kreekrijk, in het verlengde van de Noorderweg, de huidige situatie biedt mogelijkheden tot het realiseren van natuurvriendelijke oevers. Op deze manier zijn er geen belemmeringen voor individuen van de Noordse woelmuis om te migreren. Daarnaast verhoogt een natuurvriendelijke oever de natuurwaarden binnen een bebouwd gebied.

3 Conclusies en Aanbevelingen

3.1 Conclusies Kreekrijk

Voor de voorgenomen activiteiten binnen Kreekrijk dient voor de volgende soorten ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden:

- rugstreepd;
- noordse woelmuis.

Vaste verblijfplaatsen van de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis gaan door de voorgenomen werkzaamheden (incl. mitigerende maatregelen) niet verloren. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Met betrekking tot de bittervoorn geldt dat de spoorloot blijft behouden, om deze reden hoeft er ook geen ontheffing van de bittervoorn aangevraagd te worden.

In tabel 14 zijn alle vereiste mitigerende en compenserende maatregelen voor Kreekrijk opgesomd. Indien hier niet aan wordt voldaan, dient tevens ontheffing te worden aangevraagd voor vleermuizen. Daarnaast moet worden opgemerkt dat compensatie voorafgaand aan de negatieve effecten (de bouw) dient plaats te vinden.

Tabel 7: Mitigerende en compenserende maatregelen Kreekrijk

Soort	Mitigerende maatregel	Compenserende maatregel
gewone dwergvleermuis	• Werkzaamheden slechts overdag uitvoeren • Langs brede watergangen (eenzijdig) natuurvriendelijke oevers aanleggen • Lichtplan opstellen	
ruige dwergvleermuis	• Werkzaamheden slechts overdag uitvoeren • Langs brede watergangen (eenzijdig) natuurvriendelijke oevers aanleggen • Lichtplan opstellen	
laatvlieger	• Werkzaamheden slechts overdag uitvoeren • Langs brede watergangen (eenzijdig) natuurvriendelijke oevers aanleggen • Lichtplan opstellen	
rosse vleermuis	• Werkzaamheden slechts overdag uitvoeren • Langs brede watergangen (eenzijdig) natuurvriendelijke oevers aanleggen • Lichtplan opstellen	
rugstreepd	• Plangebied van Kreekrijk afschermen met paddenschermen en exemplaren binnen de afrastering afvangen en verplaatsen naar een door een deskundige aan te wijzen geschikte locatie.	• Voorafgaand aan de werkzaamheden binnen het compensatiegebied een paddenpoel aanleggen
noordse woelmuis	• Voorafgaand aan de werkzaamheden in oktober- februari de vegetatie kort maaien	• Voorafgaand aan de werkzaamheden nieuw leefgebied voor de noordse woelmuis in het compensatiegebied aan te leggen

3.2 Aanbevelingen

Ontheffingaanvraag

Ten behoeve van de ontwikkelingen binnen Kreekrijk dient een ontheffing van de Flora- en faunawet aangevraagd te worden. Dit Mitigatie- en Compensatieplan dient als basis voor deze ontheffingaanvraag. De ontheffingaanvraag heeft betrekking op enkele zwaar beschermde soorten, namelijk van tabel 3 Flora- en faunawet en Bijlage IV Habitatrichtlijn. Uit nieuwe jurisprudentie blijkt dat voor deze soorten geen ontheffing meer kan worden aangevraagd in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. De ontheffing kan in dit geval alleen worden aangevraagd op basis van een 'dwingende reden van groot openbaar belang'.

Het groot openbaar belang van de nieuwe woonwijk Kreekrijk is in dit rapport niet beschreven, maar dient wel te worden onderbouwd in de ontheffingaanvraag. Daarnaast is in de ontheffingaanvraag tevens een onderbouwing opgenomen over onderzochte alternatieven (locaties). Voor het aanvragen van een ontheffing op de Flora- en faunawet dient rekening te worden gehouden met circa 3 á 4 maanden tot maximaal 6 maanden.

Inrichting compensatie

Om de gunstige staat van instandhouding van de noordse woelmuis en de rugstreeppad voldoende te waarborgen is het van belang dat nieuw leefgebied wordt aangelegd (compensatie). Deze compensatie is een voorwaarde voor de ontheffing van Flora- en faunawet. Het Ministerie van EL&I zal deze compensatie toetsen. Voor deze toetsing is het van belang dat een ontwerp wordt gemaakt.

In het ontwerp bestemmingsplan (zie figuur 3) zijn gronden aangewezen (2,8 ha) die bestemd zijn voor natuurontwikkeling ten behoeve van compensatie van de rugstreeppad en noordse woelmuis. Deze compensatie vindt plaats binnen de gronden met de bestemming 'agrarisch' met de aanduiding 'natuur' in het plangebied van het bestemmingsplan (zie figuur 3). Op basis van het compensatie- en mitigatieplan wordt ontheffing gevraagd voor de rugstreeppad en de noordse woelmuis.

4 Literatuurlijst

Van der Goes en Groot, 2008. Kreekrijk te Assendelft; Inventarisatie beschermde flora en fauna 2007-2008. D. Sluis en M. van Straaten. i.o.v. Gemeente Zaanstad

R.M. Koelman, 2007. Handleiding inventarisatie noordse woelmuis m.b.v. inloopvallen; Bijlage Soortbeschrijving.

Adviesbureau E.C.O. Logisch, 2012. Briefrapportage inventarisatie habitat noordse woelmuis